

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Pedagogisk utveckling och interaktivt lärande

PIL

Verksamhetsplan och ekonomi år 2010

2009-12-10

Västra Hamngatan 25, Box 300, SE 405 30 Göteborg
031 786 0000, 031 786 2242 (fax)

<http://www.pil.gu.se>

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Uppdrag	1
1.2	Verksamhetsinriktning	1
2	Aktiviteter	3
2.1	Utbildning	3
2.1.1	Kurser i högskolepedagogik	4
2.1.2	Kurser för handledare i forskarutbildning	6
2.1.3	Seminarieverksamhet.....	6
2.1.4	Pedagogiskt program	8
2.2	Utveckling.....	8
2.2.1	Uppdrag initierade av universitetsledningen	9
2.2.2	Studier och utvecklingsprojekt initierade av PIL	9
2.2.3	IT som verktyg för lärarutbildare	10
2.2.4	Medverkan vid implementering av lärplattform.....	11
2.2.5	Workshopar, minikonferenser mm.....	11
2.2.6	Rådgivning och konsultation	12
2.3	Kommunikation	12
2.3.1	PIL:s webb – en fortsatt satsning.....	12
2.3.2	PIL:s ”omvärld” och samarbetspartners	13
2.3.3	Högskolepedagogiska meriter	14
2.4	Styrning, ledning mm.....	15
2.4.1	Styrgruppen.....	15
2.4.2	PIL-enheten	15
3	Ekonomi	15
3.1	Kärnverksamhet	15
3.2	Stödverksamhet.....	16

Sammanfattning

Verksamhetsplanen utgår från rektors uppdrag (RS1-080107, §10) samt de styrdokument som fastställts på lärosätetsnivå, bl.a. den "Strategiska planen 2007-2010" samt "Förändring för kvalitet och förnyelse. Forsknings- och utbildningsstrategier 2009-2012". Samverkan över fakultets- och institutionsgränser ska känneteckna PIL:s verksamhet. PIL:s styrgrupp beslutar hur PIL-enheten kan bidra till att förverkliga universitetets strategier.

Utbildning: PIL ansvarar för den behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Under år 2010 planeras sju kurstillfällen för baskursen (HPE101). Dessutom startar den områdesspecifika högskolepedagogiska kursen i samverkan med flera fakultetsområden (HPE102). Även den avslutande kursen bestående av ett självständigt arbete startar under verksamhetsåret (HPE103). PIL-enheten avser att komplettera den behörighetsgivande utbildningen i syfte att erbjuda erfarna lärare ökade möjligheter till fördjupning inom aktuella högskolepedagogiska frågor. Dessa aktiviteter inordnas i ett framväxande pedagogiskt program för Göteborgs universitet. PIL ansvarar även för kursen handledning i forskarutbildningen (HPE201) och planerar för sju kurstillfällen under år 2010. Under det kommande verksamhetsåret utvecklas en kurs för lärarutbildare med fokus på IT för undervisning. Det högskolepedagogiska kollegiet erbjuder ett flertal seminarietillfällen under verksamhetsåret. PIL har uppdrag inom ramen för lärosätetsgemensamma handlingsplaner, bl.a. plagiering och språkfrågor och genomför seminarier och kursverksamhet.

Utveckling: Under år 2009 utlyste PIL utvecklingsmedel och beslutade att åtta projekt kunde genomföras. Dessa projekt följs nu upp under våren 2010 och erfarenheterna rapporteras och sprids till institutioner och lärare. PIL initierar ett antal riktade utvecklingsprojekt inom efterfrågade områden. PIL medverkar vid implementering av den lärosätetsgemensamma lärplattformen (GUL) bl.a. genom att uppmärksamma lokala behov och initiativ vid institutionerna, erbjuda workshopar och organisera konsultativt stöd till verksamheterna. PIL erbjuder även stöd till lärare som önskar diskutera egen undervisning och lärarroll.

Kommunikation: PIL har i uppdrag att följa den internationella, nationella och regionala utvecklingen samt sprida informationen vidare inom universitetet, bl.a. via enhetens egen webbplats. Det kommunikativa arbetet utgår från den kommunikationsplan som utarbetades vid PIL-enheten under år 2009. Enheten gör en särskild satsning under året i syfte att berika PIL:s webbplats med fler stödjande digitala resurser för lärare. PIL intensifierar samverkan om högskolepedagogiska frågor på nationell och internationell nivå, dels genom aktiv medverkan i nationella nätverk, dels genom att kontakter knyts och fördjupas med enheter som har liknande uppdrag vid andra lärosäten. PIL ger information och stöd till fakultetsområdena avseende pedagogisk meritportfölj och handläggningsordningen om prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter.

1 Inledning

Denna verksamhetsplan och budget beskriver PIL-enhetens planerade aktiviteter och kostnader för verksamhetsåret 2010. Styrgruppen har tillstyrkt planen den 10 december 2009.

1.1 Uppdrag

En utgångspunkt för PIL:s verksamhet är den uppdragsbeskrivning som Grundutbildningsberedningen (GRUB) ställde sig bakom i december 2007 och som rektor hade som beslutsunderlag.¹ Enligt uppdragsbeskrivningen gavs enheten i uppdrag

1. att medverka i universitetets kvalitetsarbete i syfte att utveckla och stärka den högskolepedagogiska kompetensen och förmågan att variera undervisningsformerna
2. att följa den internationella, nationella och regionala utvecklingen av högskolepedagogik och interaktivt lärande
3. att sprida information vidare inom universitetet, bl.a. via enhetens egen webbplats
4. att utgöra universitetets kontaktorgan gentemot internationella, nationella och regionala samarbetspartners inom det högskolepedagogiska området
5. att vara fakulteterna behjälplig i frågor om högskolepedagogik och interaktivt lärande
6. att utlysa, bereda och besluta om universitetsgemensamma utvecklingsprojekt inom området högskolepedagogik och interaktivt lärande samt följa upp och dokumentera effekterna av dessa satsningar
7. att medverka i pedagogisk utbildning om den lärosätets gemensamma lärplattformen (GUL) samt andra program som stärker förmågan till varierade undervisningsformer
8. att planera, samordna och till delar genomföra en behörighetsgivande utbildning i högskolepedagogik
9. att verka för att meritering inom det högskolepedagogiska området dokumenteras på ett systematiskt sätt

1.2 Verksamhetsinriktning

PIL:s verksamhet utgår från Göteborgs universitets vision som bl.a. uttrycks i en *strategisk plan för 2007 – 2010*.² För att nå målen anges att lärosätet ska genomföra återkommande pedagogisk kompetensutveckling för alla lärare, öka inslaget av alternativa undervisningsformer inom kurser och program, ge alla handledare i forskarutbildningen återkommande handledarutbildning samt ge alla forskarstuderande utbildning i högskolepedagogik.

Göteborgs universitets *forsknings- och utbildningsstrategier 2009-2012* lägger fokus på kompletta akademiska miljöer där forskning och utbildning är nära knutna till varandra.³ I dokumentet framgår att PIL ingår i lärosätets satsning för ökad utbildningskvalitet.

”För arbetet med att utveckla alternativa studieformer i program och kurser för hela lärosätet har Göteborgs universitet inrättat en ny enhet för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande. Enhe-

¹ RS1-080107, §10

² Strategisk plan 2007-2010, Göteborgs universitet, sid 12-13

³ Förändring för kvalitet och förnyelse. Forsknings- och utbildningsstrategier 2009-2012, sid 18

ten, som startar 2008, har två huvuduppgifter. Den ena är att utveckla och stärka den högskolepedagogiska kompetensen och förmåga att variera undervisningsformerna bland annat genom att skapa vidareutbildningar i högskolepedagogik. Den andra är att introducera andra generationens datorbaserade lärplattformar i utbildningen.”

Göteborgs universitet beskriver i en *plan för kvalitetsarbetet 2007-2010* följande:

”Tydliga och uppföljningsbara styrdokument utgör ett väsentligt inslag i kvalitetsarbetet. Styrdokument ska alltid förse med ändamålsenliga former för implementering och uppföljning.”⁴

I enlighet med denna intention har universitetsledningens initierat en uppföljning av hur PIL och andra verksamheter förmår utföra förväntade åtgärder samt effekterna av dessa. Uppföljningsarbetet koordineras av universitetets kvalitetssamordnare, som åiterrapporterar till universitetsledningen och Grundutbildningsberedningen (GRUB).

Under 2009 diskuterade PIL:s egen styrgrupp utgångspunkter för hur PIL:s verksamhet bäst kan bidra till att förverkliga universitetets strategier. Några av dessa redovisas nedan:

Vidgat högskolepedagogiskt begrepp: Högskolepedagogik har av tradition haft ett relativt snävt fokus på didaktik och lärande. PIL:s verksamhetsuppdrag från rektor innebär ett vidgat högskolepedagogiskt begrepp där den disciplinära kunskapsbasen vidgas och innefattar många akademiska ämnen och kunskapstraditioner.

Kompletta akademiska miljöer: I de strategiska skrivningarna betonas sambandet mellan den vetenskapligt disciplinära kunskapsproduktionen och undervisning/samverkan om denna produktion. Även högskolepedagogiska aktiviteter bör bygga på vetenskaplig grund. Detta betyder att PIL på sikt både bör ta sin utgångspunkt i dokumenterad kunskapsbildning och bidra till vetenskaplig kunskapsproduktion om och i universitetets pedagogiska verksamheter.

Kompetens- och verksamhetsutveckling: Mer generellt har kompetensutveckling av lärare setts som ett huvudinstrument för pedagogisk utveckling. Under senare tid har modeller presenterats som satt individuell kompetensutveckling i ett verksamhetsutvecklingsperspektiv. PIL:s aktiviteter bör leda till att riktade utvecklingsinsatser kompletterar de traditionella behörighetsgivande högskolepedagogiska kurserna.

Lokal förankring och ett gemensamt pedagogiskt program: Pedagogisk utveckling bör ta sin utgångspunkt i lokala verksamheter och i lokala förhållanden, samtidigt som den reflekterar mer generella idéer och principer som är väl förankrade i en ledningsorganisation. Fakultetsnämndsområdenas arbete med att utveckla utbildning och undervisning är navet i det operativa arbetet. Samtidigt bör PIL utveckla ett pedagogiskt program som ”ägs” av hela verksamheten.

Brett akademiskt lärarskap: När uppgiften för den akademiske läraren är att utforma en studie- eller lärandemiljö för studenterna måste vederbörande ha en bred repertoar av såväl pedagogiskt - didaktiska, innehållsliga, tekniska och administrativa kompetenser. Läraren ska uppvisa förmåga att anpassa sig efter sin studentgrupp och kunna agera i flera funktioner. PIL:s aktiviteter syftar till att stötta utvecklingen av detta breda akademiska lärarskap.

Reflexivt förhållningssätt: Skillnader mellan undervisning som praktisk ”kultur” och forskning som ”akademisk” kultur betonas ibland i diskussionen om praktik vs teori. Inom tillämpningsorienterade vetenskapliga discipliner (bl.a. utbildningsvetenskaper och tillämpad IT) finns ett antal ansatser som försöker överbrygga denna uppdelning. Designforskning, design experiment, aktionsforskning är

⁴ Plan för kvalitetsarbetet 2007-2010, Göteborgs universitet, sid 7

några exempel på sådana ansatser. Ytterst är det själva verksamheten som sätter villkoren. Givet detta är det en angelägen uppgift att utveckla modeller som bygger på ett reflexivt förhållande mellan högskolepedagogisk forskning/teoribildning och högskolepedagogiska praktiker.

Alternativa studieformer och varierade undervisningsformer: I strategidokument för Göteborgs universitet framskrivs förmågan till alternativa studieformer och varierade undervisningsformer. Vad som avses med dessa båda uttryck är inte självklart och PIL behöver tydliggöra dessa under år 2010. Uttrycket ”studieformer” knyter an till sätt att distribuera utbildning, såsom campuskurser, dag- och kvällskurser, distans- och nätkurser, sommarkurser etc. Alternativa studieformer kan avse satsningar på alternativ till traditionell campusundervisning, såsom ”e-learning” eller distansutbildning. Det kan också relateras till utveckling av undervisningsformer som är flexibla i den meningen att undervisningen anpassas till varierade (ibland föränderliga) villkor i omvärlden, inte minst när det gäller de studerandes villkor och förutsättningar. Alternativa studieformer och varierade undervisningsformer kan också referera till användningen av modern informationsteknologi eller nya media i undervisningen. Det kan även handla om alternativ till föreläsning och traditionell handledning såsom case-metodik, problembaserat lärande, laborativ undervisning, simulering, verksamhetsförlagd undervisning, peer-reviews, rollspel osv. PIL:s ambition bör vara att synliggöra de undervisningsformer som används, informera om intresseväckande exempel och medverka i diskussioner med lärare om de styrkor och svagheter som olika former kan innebära för ”kärnvärden” inom högre utbildning. En central utgångspunkt är kursplanens lärandemål och synliggörandet av pedagogiska argument som grund för institutioners aktiva val av studie- och undervisningsformer.

Internationalisering: Internationaliseringsperspektivet är viktigt för att stärka högskolepedagogiken inom Göteborgs universitet. Ett sätt kan vara att till PIL knyta framstående högskolepedagogiska kompetenser, som kan delta i strategiska diskussioner, i utveckling av projekt, i utvärdering av verksamheten mm. Ett annat sätt att möta kravet på internationalisering är att systematiskt förankra utvecklingsarbete, kompetensutveckling och kursverksamhet i internationell litteratur.

Ständiga förbättringar: Pedagogiskt utvecklingsarbete är något som ständigt måste bedrivas i en verksamhet och av de individer som är en del av verksamheten. För en akademisk lärare innebär det att kontinuerligt ägna sig åt att ompröva och utveckla sin undervisning. Den pedagogiska ledningen av en akademisk verksamhet måste göra detsamma. Ett ständigt närvarande utvecklingsarbete är en viktig del i en god undervisningskultur.

För att skapa goda förutsättningar för samsyn om de högskolepedagogiska insatserna behövs ett lärosätessgemensamt pedagogiskt program, där ansvarsfördelning på olika nivåer och mellan olika organisatoriska enheter tydliggörs avseende god undervisnings- och utbildningskvalitet.

2 Aktiviteter

Utifrån lärosätessövergripande strategier, inriktningsdiskussioner som PIL:s styrgrupp haft, underlag som inkommit från externa utvärderingar samt delrapporter från pågående utvecklingsprojekt mm samt med beaktande av tilldelade uppdrag från rektor, planeras följande aktiviteter för år 2010.

2.1 Utbildning

PIL ansvarar för den behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Under år 2010 planeras sju kurstillfällen för baskursen (HPE101). Dessutom startar den områdesspecifika högskolepedagogiska kursen i samverkan med flera fakultetsområden (HPE102). Även den avslutande kursen bestående av ett självständigt arbete startar under verksamhetsåret (HPE103). PIL-enheten avser att komplettera den behörighetsgivande utbildningen i syfte att erbjuda erfarna lärare ökade möjligheter till fördjupning

inom aktuella högskolepedagogiska frågor. Dessa aktiviteter inordnas i ett framväxande pedagogiskt program för Göteborgs universitet. PIL ansvarar även för kursen handledning i forskarutbildningen (HPE201) och planerar för sju kurstillfällen under år 2010. Under det kommande verksamhetsåret utvecklas en kurs för lärarutbildare med fokus på IT för undervisning. Det högskolepedagogiska kollegiet erbjuder ett flertal seminarietillfällen under verksamhetsåret. PIL har uppdrag inom ramen för lärosätsgemensamma handlingsplaner, bl.a. plagiering och språkfrågor och genomför seminarier och kursverksamhet.

För att *kvalitetssäkra* utbildningsverksamheten ska kurserna granskas och vid behov revideras bl.a. med avseende på överensstämmelse mellan lärandemål och examinationsuppgifter. Resultat från sammanställda kursvärderingar och extern utvärderare ska ligga till grund för sådan revidering under år 2010. Kursplanering, genomförande och administration av kurserna ska följa riktlinjerna i *planeringsguiden* för kursansvariga i högskolepedagogik. För att säkra kvalitet i verksamheten långsiktigt behöver PIL-enheten beställa tjänster av institutioner på ett väl genomarbetat sätt. Förberedelser bör vidtas under verksamhetsåret för att år 2011 uppdra åt institutioner att genomföra de högskolepedagogiska kurserna.

Under de två första verksamhetsåren har PIL:s kursverksamhet byggts upp och börjar nu finna former som ”bär in i framtiden”. Den kärnverksamhet som PIL ansvarar för ställer höga krav på kompetens hos lärare och handledare. Under 2010 avser PIL-enheten att ytterligare konsolidera ”lärar- och handledarstaben”. Formering av ett lärarlag ska säkra en hållbar högskolepedagogisk utbildning. Genom ”co-teaching” ges lärarna reella möjligheter att både lära av och ”täcka upp” för varandra.

2.1.1 Kurser i högskolepedagogik

▷ PIL-enheten ansvarar för samt planerar och genomför behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning tillsammans med fakultetsområdena.

PIL:s utbildningsuppdrag består i huvudsak av tre typer av kurser: a) behörighetsgivande högskolepedagogik, b) handledarutbildning i forskarutbildning samt c) utbildningsaktiviteter inom ramen för ett pedagogiskt program. Den första kursstypen riktar sig primärt till doktorander som undervisar och till lärare som saknar högskolepedagogisk utbildning. Den andra kursstypen, som förutsätter att den studerande är disputerad, riktar sig till blivande och aktiva handledare i forskarutbildning. Den tredje kursstypen riktar sig till erfarna lärare som önskar fördjupad kunskap inom det högskolepedagogiska området för aktiv medverkan i verksamhetsutveckling av undervisning vid institutionerna.

Behörighetsgivande högskolepedagogik: Den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen riktar sig till lärare och doktorander vid Göteborgs universitet. Med lärare avses professorer, lektorer, adjunkter och undervisande doktorander. Sedan år 2008 erbjuds en lärosätsgemensam behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning, omfattande 15 hp. För anställda lärare ges utbildningen som personalutbildning. För sökande till anställning, doktorander utan anställning och lärare med anställning vid annat lärosäte kan utbildningen komma att erbjudas som fristående kurser.

Rektors avsikt med inrättandet av den lärosätsgemensamma behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen är att alla lärare ska erbjudas möjlighet att komplettera de högskolepedagogiska meriterna samt att doktorander vid utgång ur forskarutbildningen vid Göteborgs universitet ska ha genomgått behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning, så att de motsvarar anställningskravet för lärare enligt högskoleförordningen. För anställda lärare, som tidigare inte genomgått den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen, ger kurserna tillfälle att aktualisera kunskaper, färdigheter och förhållningssätt inom det högskolepedagogiska området.

Den inledande baskursen (HPE101) är gemensam för alla som undervisar vid universitetet. Den andra kursen (HPE102) har en områdesspecifik inriktning och vänder sig till lärare som arbetar med likartat innehåll och sätt att undervisa inom ett eller flera fakultetsområden. Den tredje kursen (HPE103) utgörs av ett självständigt arbete där ett avgränsat moment i en utbildning eller en viss problematik i undervisningens fokuseras.^{5, 6, 7} Implementeringen av ”kurspaketet” fortsätter under 2010. Ambitionen är att alla lärare som behöver delta i dessa kurser ska beredas plats samt att kurserna ska anpassas efter lärares olika möjligheter att studera.

I syfte att skapa goda förutsättningar för deltagande till alla lärare ges kursen HPE101 i fyra olika distributionsformer (FYS, NÄT, ENG, ALT). Den ursprungliga ”varianten” innebär fysiska möten med mellanliggande inläsnings- och auskultationsuppgifter (FYS). Under hösten 2009 etablerades dels en nätburen kurs (NÄT), dels en kurs som gavs på engelska språket (ENG). Under år 2010 prövas även en alternativ kursuppläggning (ALT) som syftar till att nå kollegor som av olika anledningar haft svårt att delta tidigare kursomgångar. Utformningen av denna kurs är ännu inte beslutad.

Kursen HPE101 är under hösten 2009 föremål för granskning av en extern utvärderare. Resultatet från denna studie redovisas i början av vårterminen 2010. Det kan komma att innebära förändringar inför höstens kursomgångar. Utvärderingen innefattar endast kurser som ges med fysiska möten (FYS). I kommande utvärderingar bör även de nya distributionsformernas värde för målgruppens möjligheter att delta vara av intresse att studera närmare. En sådan uppföljning är emellertid inte planerad för 2010, utan kan bli aktuell kommande år.

Tabell 1 Behörighetsgivande högskolepedagogik, 15 hp; kurser, anordnare, distributionsform och antal kurstillfällen

Planerade tillfällen	HPE101, 5 hp	HPE102, 5 hp	HPE103, 5 hp
Våren 2010	PIL FYS 2 PIL NÄT 1 PIL ENG 1 PIL ALT 1	HFN FYS 1 ITFN FYS 1 KFN FYS 1 NFN FYS 1 SFN FYS 1 UFN FYS 1	-
Hösten 2010	PIL FYS 2 PIL NÄT 1 PIL ALT 1	HFN FYS 1 ITFN FYS 1 KFN FYS 1 NFN FYS 1 SFN FYS 1 UFN FYS 1	PIL FYS 1

Baskursen (HPE101) erbjuds i flera distributionsformer. Utifrån antalet anmälningar under 2009 framkommer att antalet utbildningsplatser behöver utökas något jämfört med tidigare år. Under våren ges ett av kurstillfällena på engelska språket. *Områdesspecifik pedagogik* (HPE102) har planerats under hösten 2009. Kursansvariga från olika fakultetsnämndsområden har utformat kurstillfällena tillsam-

⁵ Kursplan: HPE101, Behörighetsgivande högskolepedagogik 1: Baskurs, 5 hp

⁶ Kursplan: HPE102, Behörighetsgivande högskolepedagogik 2: Områdesspecifik pedagogik, 5 hp

⁷ Kursplan: HPE103, Behörighetsgivande högskolepedagogik 3: Självständigt arbete, 5 hp

mans. Våren 2010 bereds lärare för första gången möjlighet att genomgå HPE102 vid flertalet fakultetsnämndsområden. Ett kurstillfälle per termin och fakultetsnämndsområde har införts i verksamhetsplanen.⁸ Kursen *Självständigt arbete* (HPE103) planeras under våren 2010 och beräknas starta i begränsad omfattning hösten 2010.

Omfattningen av den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen, särskilt HPE101 med sina parallella kurstillfällen och olika distributionsformer, ställer krav på samordning och kvalitetsuppföljning. Kritik har framförts från deltagare. En extern utvärdering pågår av HPE101. Under det kommande verksamhetsåret tillsätts koordinerande funktioner vid PIL-enheten, så att kursansvariga kan mötas i ett lärarlag för att nå samsyn vid tolkning av lärandemål och utformning av examinationsuppgifter samt analysera kursdeltagarnas synpunkter utifrån gjorda kursvärderingar. En översyn av kursplanerna utifrån inkomna kursvärderingar har inletts år 2009, vilket kan leda till att revidering av kursplanerna kommer att ske stegvis under våren 2010.

Under 2009 har en *planeringsguide* tagits fram, som syftar till att underlätta det fortsatta planerings- och revideringsarbetet med kurserna. Planeringsguiden behandlar bl.a. frågor om kursansvar, examination samt utformning och hantering av kursvärderingar. Planeringsguiden ska användas av samordnare, koordinator och kursansvariga.

2.1.2 Kurser för handledare i forskarutbildning

▷ PIL-enheten ansvarar för samt planerar och genomför kurser för handledare i forskarutbildning.

Kurstillfällena riktar sig till blivande och aktiva handledare i forskarutbildning. Deltagande förutsätter att den studerande är disputerad. Kursen består av två huvudperspektiv, dels ett vidare som behandlar forskarutbildningens sammanhang, dess organisering och förutsättningar, dels ett mer fokuserat som belyser relationen mellan handledare och doktorand. Kursen omfattar 5 hp.⁹ Vid den externa utvärdering som gjordes 2009 fick kursen goda vitsord av deltagarna.

Tabell 2 Handledning i forskarutbildning, 5 hp; anordnare, distributionsform och antal kurstillfällen

Planerade tillfällen	HPE201
Våren 2010	PIL FYS 3
Hösten 2010	PIL FYS 3 PIL ENG 1

Kursen har ett högt söktryck. Erfarenheterna från år 2009 visar att antalet utbildningsplatser behöver utökas. Därför erbjuds sju utbildningstillfällen under 2010, tre kurstillfällen under våren och fyra under hösten. Varje kurstillfälle har 24 platser. Under hösten 2010 ges ett av dessa kurstillfällen på engelska språket.

2.1.3 Seminarieverksamhet

Högskolepedagogiska frågor ventileras i seminarieform. Initiativ till seminarierna kommer bl.a. via handlingsplaner fastställda av rektor där PIL getts i uppdrag att arrangera sådan verksamhet. Initiativ till seminarier kommer även från PIL:s styrgrupp. Under år 2010 erbjuder PIL-enheten seminarier som

⁸ Dessa kurser bör utvärderas hösten 2010.

⁹ Kursplan: HPE201, Handledning i forskarutbildning, 5 hp

utgår från pedagogiska exempel samt inbjuder till diskussion om högskolepedagogiska frågor utifrån vetenskapliga perspektiv på lärande och IT.

2.1.3.1 Stafett

▷ PIL-enheten anordnar och dokumenterar intresseväckande exempel från undervisningen på PIL-webben med hjälp av enheten Digitala medier vid gemensamma förvaltningen.

PIL-enhetens stafettseminarier lyfter fram pedagogiska exempel från GU:s breda utbildningsverksamhet. Stafetten syftar till att skapa diskussioner och pedagogisk utveckling utifrån de exempel som presenteras. Avsikten har även varit att låta ”stafettpippen” lämnas vidare, så att alla fakultetsnämndsområden får möjlighet att beskriva minst ett eget ”exempel” från undervisningen – därav namnet ”stafettseminarium”. Varje exempel består av reportage och intervjuer som publiceras på PIL-enhetens webbplats. Under år 2009 genomfördes fem seminarier.¹⁰

Tabell 3 Stafettexempel planerade våren 2010

Planerade tillfällen	Exempel från undervisning	Fakultetsnämndsområde
Våren 2010, jan-feb	IT management, Kalevi Pessi	IT-fakulteten, Tillämpad informationsteknologi
Våren 2010, mars-april	Matematik på distans, Samuel Bengmark	Naturvetenskapliga fakulteten, Matematiska vetenskaper
Våren 2010, maj-juni	Nätburen undervisning, Lars-Erik Jonsson	Utbildningsvetenskapliga fakulteten, institutionen för pedagogik och didaktik

Till våren 2010 är ytterligare tre exempel preliminärt inplanerade. Ändringar av programmet kan komma att ske. Därmed har flertalet fakultetsområden fått möjlighet att medverka och serien avslutas.

2.1.3.2 Café IKT

▷ PIL-enheten stödjer framväxt av ”lokala IKT caféer” inom fakultetsnämndsområden under verksamhetsåret 2010.

Redan år 2008 anordnade PIL-enheten en mötesplats för personal med intresse att diskutera IT-användning och lärande – Café IKT. Verksamheten har pågått under 2009. PIL-enheten ville med Café IKT inleda ett samtal kring studenternas IT-användning och hur detta påverkar lärande och utbildning. Café IKT är en alternativ form av seminarium, som består av fysiska möten på PIL-enheten och en blogg. Verksamheten med Café IKT har fortsatt under våren och bytte organisationsform hösten 2009. Då inviterades lärare som varit aktiva på seminarierna att ”ta över” och arrangera de fysiska mötena på ”hemmaplan”. Stöd ges av PIL-enheten under våren 2010 för de fakultetsnämndsområden som funnit att ”café”-formatet kan fungera som ”verktyg” lokalt när man önskar få igång den pedagogiska debatten om IT-användning och lärande. Därefter avslutas Café IKT-satsningen från PIL-enhetens sida.

¹⁰ Stafettseminarierna finns redovisade på webben

2.1.3.3 *Högskolepedagogiska kollegiet*

- ▷ PIL-enheten ansvarar för och koordinerar det högskolepedagogiska kollegiet vars seminarier fortsätter utifrån eget program under år 2010.

Hösten 2009 startade PIL det Högskolepedagogiska kollegiet - öppet för lärare och forskare vid Göteborgs universitet. Kollegiet avser att lyfta fram aktuella frågor till diskussion och ventilerar både med generell och med ämnesspecifik högskolepedagogik. Lärare från alla fakulteter har inbjudits att medverka i kollegiet. En kärngrupp i kollegiet är de kursansvariga lärarna för de högskolepedagogiska kurserna. I kollegiet genomförs ett inventeringsarbete med avseende på relevant forskning, studier och utvecklingsverksamheter inom fakultetsnämndsområdena som har bäring på det högskolepedagogiska området i syfte att synliggöra den breda verksamhet som finns vid Göteborgs universitet. Kollegiet kommer även att ha seminarier, som förutom ”egna frågor”, varvas med öppna seminarier till vilka alla intresserade lärare inbjuds. Inom detta ingår seminarieverksamhet om plagieringsfrågor samt frågor om alternativa studieformer och varierade undervisningsformer.¹¹

2.1.4 **Pedagogiskt program**

- ▷ PIL-enheten initierar ett lärosätsgemensamt pedagogiskt program, som bl.a. syftar till att strukturera de högskolepedagogiska aktiviteter (kurser, seminarier mm) som efterhand växer fram utifrån fakultetsnämndsområdenas behov av kompetens- och verksamhetsutveckling.

Under verksamhetsåret inleds ett långsiktigt utvecklingsarbete vid PIL-enheten att ta fram ett högskolepedagogiskt program i samklang med universitetets strategiska arbete. Behovet av ett pedagogiskt program kommer att diskuteras med företrädare från fakultetsnämndsområdena, med ledamöter i Grundutbildningsberedningen och i PIL:s styrgrupp. En ambition är att under våren 2010 utarbeta ett förslag till pedagogiskt program och förbereda remissbehandling.

- ▷ PIL-enheten avser uppdra åt institutioner och i samarbete med gemensamma förvaltningen utveckla och genomföra tematiska kurser och aktiviteter inom ramen för det pedagogiska programmet.

PIL:s strävan är att på ett systematiskt och hållbart sätt årligen bredda PIL-enhetens utbildningsaktiviteter i syfte att stödja ett sådant lärosätsgemensamt pedagogiskt program. Redan nu kan skönjas teman som kan bli aktuella, bl.a. pedagogiskt ledarskap, pedagogisk utveckling med varierade undervisningsformer samt pedagogiskt kvalitetsarbete. Även avgränsade fortbildningsaktiviteter kan bli aktuella t.ex. ”examination, betyg och bedömning”, ”handledning på grund- och avancerad nivå”, ”lärande samtal, målarbete och coaching”, den goda föreläsningen och ”retorik för lärare”, ”academic tutoring” i gränsytan med akademi och verksamhet, ”IT som verktyg för kunskapsutveckling och undervisning” samt ”engelska som undervisningsspråk”. För det senare existerar redan ett kursutvecklingsarbete igångsatt senhösten år 2009. Sedan tidigare finns kursen Design för lärande med digitala verktyg som genomförs vid institutionen för tillämpad IT. PIL-enheten avser bekosta maximalt åtta kursplatser per kurstillfälle, så att lärare vid Göteborgs universitet bereds tillfälle att delta.

2.2 *Utveckling*

Under år 2009 utlyste PIL utvecklingsmedel och beslutade att åtta projekt kunde genomföras. Dessa projekt följs nu upp under våren 2010 och erfarenheterna rapporteras och sprids till institutioner och lärare. PIL initierar ett antal riktade utvecklingsprojekt inom efterfrågade områden. PIL medverkar vid implementering av den lärosätsgemensamma lärplattformen (GUL) bl.a. genom att uppmärksamma

¹¹ Se separat program för det högskolepedagogiska kollegiet.

lokala behov och initiativ vid institutionerna, erbjuda workshopar och organisera konsultativt stöd till verksamheterna. PIL erbjuder även stöd till lärare som önskar diskutera egen undervisning och lärarroll.

För att *kvalitetssäkra* utvecklingsverksamheten ska projekt initierade av PIL finnas beskrivna i en uppdragskatalog, i syfte att nå ökad transparens samt goda möjligheter till uppföljning. Dessutom förespråkas fr.o.m. år 2010 användning av praktisk projektstyrning (PPS) för större projekt.¹² Även för mindre projekt bör direktiv, kalkyl, projektplan, risklista, statusrapport, beslutsunderlag och slutrapport innefattas i projektstyrningen.

2.2.1 Uppdrag initierade av universitetsledningen

▷ PIL-enheten medverkar i olika aktiviteter som ingår i lärosätsgemensamma handlingsplaner fastställda av rektor.

I vissa av de handlingsplaner som initieras av universitetsledningen engageras PIL-enheten i lärosätsgemensamt seminarieverksamhet och kursutveckling. Så är fallet med handlingsplanen mot plagiering samt handlingsplan för språkfrågor. I det senare fallet har PIL-enheten förberett ett kursutvecklingsarbete som inlemts hösten 2009 i samarbete med institutionen för språk och litteraturer och som utmynnar i en pilotkurs under våren 2010.¹³

PIL-enheten bör ha beredskap att medverka vid fakultetsområdenas genomgångar av utbildningsprogram och kursplaner avseende hur lärandemål och examinationsuppgifter överensstämmer. Detta sammanhänger med Högskoleverkets nya utvärderingsmodell. I dagsläget är det inte klargjort vilken roll och med vilken omfattning PIL-enheten förväntas medverka vid en sådan översyn.

PIL-enheten bör även ha beredskap att aktivt medverka i lärosätsgemensamma diskussioner om nya sätt att fördela grundutbildningsmedel på basis av kvalitetsindikatorer avseende undervisningens kvaliteter, lärares pedagogiska skicklighet och meriter samt institutionernas dokumenterade ambitioner till pedagogisk utveckling. Inte heller på detta område är det i nuläget klargjort i vilken omfattning PIL-enheten blir involverad i detta arbete.

2.2.2 Studier och utvecklingsprojekt initierade av PIL

▷ PIL-enheten samordnar studier och utvecklingsprojekt, som PIL:s styrgrupp fattat beslut om.

Det finns många angelägna högskolepedagogiska frågor och förhållanden som behöver belysas och stödjas. Behovet av riktade utvecklingsprojekt, snarare än generella utlysningar, är därför något som återkommande diskuterats i PIL:s styrgrupp. Under 2010 bör arbetet med framtagning av ett lärosätsgemensamt "Pedagogiskt program" inledas och samordnas av PIL-enheten.¹⁴

Flera studier som initierats av PIL pågår redan. Nya kan förväntas starta under år 2010. Bland tidigare beslutade projekt märks "Kartläggningsprojektet" och "Kvalitetsprojektet".^{15, 16} PIL-enheten avser att samordna kartläggningsprojektet inom ramen för det högskolepedagogiska kollegiet.¹⁷ Vad gäller kvalitetsprojektet avser PIL-enheten att i samarbete med Samhällsvetenskapliga fakulteten planera och genomföra kvalitetsprojektet.

¹² Projektmetoden PPS finns beskriven på Gemensamma förvaltningens webbsida

¹³ Jfr pkt 2.1.4

¹⁴ Jfr pkt 2.1.4

¹⁵ Styrgruppsprotokoll, 2009-03-19, §11

¹⁶ Styrgruppsprotokoll, 2009-09-02, §6

¹⁷ Jfr pkt 2.1.3.3

PIL-enheten ansvarar själv för och genomför ett informationsprojekt avseende ”Pedagogisk meritportfölj” som en konsekvens av den nyligen beslutade handläggningsordningen för prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter.¹⁸

Inom ramen för universitetets strategi att stärka förmågan till varierade undervisningsformer finns preliminära planer på att under år 2010 inleda ett utvecklingsarbete avseende ”Organisering av nätburen undervisning”. Ett syfte är att erbjuda institutionerna vid Göteborgs universitet råd och anvisningar för hur nätburen undervisningen kan organiseras effektivt. Ett annat syfte är att tydliggöra karaktären på ny distansutbildning. Den skiljer sig från tidigare "distanssatsningar", där det i första hand handlade om att för studenten tillgängliggöra det innehåll som lärare framställt. Nu handlar det snarare om att tillgodogöra sig resurser som redan finns på nätet, och att noga överväga när man behöver samlas fysiskt. En utmaning för högre utbildning blir att överväga om kvalitet kan bibehållas och stärkas när läraren inte producerar innehållet (vetenskapliga artiklar finns ofta redan tillgängliga på nätet t.ex. via digitala bibliotek), utan istället tillhandahåller form, examination och arbetar för att skapa sammanhang och helhet för studenter på distans.

I flera av de åtta utvecklingsprojekt som PIL för närvarande finansierar arbetar lärarna med metoder för att knyta utbildningspraktik till yrkespraktik, dvs arbetslivsintegrering i högre utbildning. Det kan handla om att arbeta med problem som är formulerade av verksamheter, att inta roller i utbildningen som liknar arbetslivets, att studenter i utbildningen möter samma verktyg som man sedan gör i arbetslivet. Ofta är det också så att studenter befinner sig i arbetslivet som en del av utbildningen, samt att yrkesarbetande bjuds in och tar aktiv del i utbildningen. Detta är inte någon ny utmaning, men det som är intressant är hur den aktualiseras i allt fler av de utbildningar som universitetet bedriver. Detta kan kopplas till den argumentation (t.ex. ”Bologna processen”) som förespråkar anställningsbarhet och användbarhet - relationen utbildning och yrkesliv ska vara uttalad vid utformning av undervisning. Inom bl.a. vård, konst, IT och ekonomi prövas nu delvis nya metoder för att knyta arbete och utbildning. Konkreta metoder för att integrera arbetsliv i högskolan prövas och utvärderas. Detta är en högskolepedagogisk utveckling som a) har brett intresse inom flera ämnesområden, b) har aktualiserats genom flera policydokument samt c) ligger i linje med PIL:s uppdrag. PIL-enheten planerar att uppdra åt institutionen för tillämpad IT att i samverkan med Högskolan Väst planera och genomföra ett projekt till stöd för institutioner som planerar att öka de tillämpade inslagen i grundutbildningen och med särskilt fokus på de lärare och handledare som arbetar i gränslandet mellan akademi och arbetsliv.

2.2.3 IT som verktyg för lärarutbildare

▷ PIL-enheten medverkar i kursutveckling inom lärarutbildningen där IT som verktyg för lärarutbildare står i fokus.

PIL har i dialog med UFL uppmärksammat behovet av kompetensutveckling för lärarutbildare, bl.a. avseende användning av IT i undervisningen. Planerna på ett kursutvecklingsprojekt i samarbete med UFL har diskuterats hösten 2009. Lärarutbildarna finns placerade vid ett stort antal institutioner, varför samarbetet med fakultetsnämndsområdenas ”ämnesdidaktiska grupperingar” samt enheten för ämnesdidaktik vid institutionen för pedagogik och didaktik blir av stor vikt. Redan nu bör PIL-enheten fördjupa samarbetet med ”IT-pedagoger” eller motsvarande vid fakulteterna. Ansvarsfördelning mellan PIL och UFL samt formerna för ett sådant kursutvecklingsprojekt är ännu inte beslutade. I anslutning till verksamhetsplanering ska emellertid detta kursutvecklingsprojekt inräknas bland de aktiviteter som planeras för start under våren 2010. PIL-enheten avser att uppdra åt institutionen för pedagogik och

¹⁸ Jfr pkt 2.3.3

didaktik i samarbetet med institutionen för tillämpad IT att planera och genomföra kursutvecklingsprojektet.

2.2.4 Medverkan vid implementering av lärplattform

▷ PIL-enheten avser öka ansträngningarna att samordna ett nätverk där lärare med särskilt ansvar för tillämpning av IT i undervisningen på fakulteterna bereds möjlighet att träffas och möta expertis inom fältet.

PIL-enheten medverkar vid implementering av den gemensamma lärplattformen (GUL) i nära samarbete med Studentavdelningen, som har såväl systemägarskap som förvaltningsansvar. Den verksamheten fortsätter oförminskad under våren 2010. PIL:s engagemang bör omprövas när implementeringen av GUL är klar i juni 2010 och Kursportalen avvecklats. GUL har i olika sammanhang framhållits som ett hjälpmedel och ”hävstång” i arbetet med att skapa variation i undervisningen. När allt fler lärare efterhand behärskar den nya tekniken, blir det PIL:s ansvar att ytterligare fokusera på de pedagogiska frågorna vid tillämpning i undervisningen. PIL-enheten har sedan 2008 tillsammans med Digitala medier och Gothenburg Knowledge Lab vid institutionen för tillämpad IT vid IT-fakulteten tagit fram digitala resurser, bl.a. inspirations- och instruktionsfilmer om GUL. Den typen av insatser är troligen inte lika aktuella under 2010. Däremot önskar PIL-enheten inbjuda intresserade lärare, som använder GUL i reguljär verksamhet, till diskussion och erfarenhetsutbyte.

▷ PIL-enheten följer upp och inbjuder till dialog med fakulteterna om den pågående implementeringen av GUL.

I slutet av år 2009 inbjöds fakulteterna att i samverkan med PIL-enheten skriva fram implementeringsplaner för GUL.¹⁹ Syftet med detta är att stödja pågående verksamhetsutveckling. I inbjudan framgick bl.a. att planen skulle knyta an till Göteborgs universitets gemensamma och fakultetsnämndsområdenas lokala styrdokument för IT i utbildningssammanhang. I planen skulle framgå hur implementeringsarbetet organiseras, vilka aktiviteter som genomförs på institutionsnivå samt på fakultetsnämndområdesnivå. Även pågående och avslutat arbete med implementeringen kunde beskrivas i planen. Under våren 2010 kan det förväntas att PIL-enheten blir involverat i anslutning till såväl utformning av som diskussioner om dessa implementeringsplaner.

2.2.5 Workshopar, minikonferenser mm

▷ PIL-enheten är huvudarrangör för de återkommande minikonferenserna – ”GU Online” – och samordnar två sådana träffar under år 2010.

Under hösten 2009 arrangerade PIL-enheten ett s.k. öppet hus, rubricerat ”GU Online”, tillsammans med IT-beställarrådet, IT-ledning, IT-service, Digitala medier, Studentavdelningen, Medieteknik och institutionen för tillämpad IT. Avsikten var att skapa dialog kring användbar IT (verktyg och mjukvaror) i utbildningssammanhang och att erbjuda möjligheter till dialog, ”hands-on” och rådgivning. Det ”öppna huset” var uppbyggt kring ett antal montrar samt seminarier i rundabordsmodell. Avsikten är att ”GU Online” genomförs en gång per termin som ett samarrangemang med andra aktörer från såväl fakultetsområdena som avdelningar vid gemensamma förvaltningen. Under våren 2010 planeras ett sådant ”öppet hus” i nära samarbete med Humanistiska fakulteten och Universitetsbiblioteket. Temat är vid det tillfället ”Lärares användning av digitala resurser på nätet”. Genom att PIL-enheten medverkar vid GU Online ges möjlighet att fortsätta hantera uppdraget från rektor avseende ”plagiering som pedagogisk utmaning”. Till hösten 2010 finns preliminära planer på ett ”öppet hus” om ”Exa-

¹⁹ Stygruppsprotokoll, 2009-10-13, §5

mination med stöd av IT i högre utbildning”. Den gången kan det bli i samverkan med Samhällsvetenskapliga och/eller Utbildningsvetenskapliga fakulteten.

2.2.6 Rådgivning och konsultation

▷ PIL-enheten avsätter resurser i form av stödande aktiviteter ”på hemmaplan” för enskilda lärare och arbetslag som av olika skäl önskar omforma sin undervisning..

Konsultation sker alltid efter framställan från prefekt eller motsvarande. Vi ser två huvudtyper av rådgivande och stödande insatser som särskilt aktuella under verksamhetsåret.

2.2.6.1 Konsultation vid utformning av undervisning med IT-stöd

Prefekter och motsvarande erbjuds höra av sig för att få stöd i lokala förändringsprocesser inom PIL:s verksamhetsområde, t.ex. utveckling av kurser på distans med hjälp av lärplattformen (GUL) och med videoinslag för ”blended learning” i campuskurser. PIL-enheten avser att bl.a. uppdra åt Gothenburg Knowledge Lab vid institutionen för tillämpad IT att ansvara för denna typ av konsultation.

2.2.6.2 Konsultation vid undervisningens genomförande

I det konsultativa mötet mellan lärare och pedagog kan många olika pedagogiska aspekter belysas, värdefulla för lärarens fortsatta pedagogisk engagemang i arbetet med ständiga förbättringar av utbildningen. PIL-enheten planerar att uppdra åt institutionen för pedagogik och didaktik att ansvara för denna typ av konsultation.

2.3 Kommunikation

PIL har i uppdrag att följa den internationella, nationella och regionala utvecklingen samt sprida informationen vidare inom universitetet, bl.a. via enhetens egen webbplats. Det kommunikativa arbetet utgår från den kommunikationsplan som utarbetades vid PIL-enheten under år 2009. Enheten gör en särskild satsning under året i syfte att berika PIL:s webbplats med fler stödande digitala resurser för lärare. PIL intensifierar samverkan om högskolepedagogiska frågor på nationell och internationell nivå, dels genom aktiv medverkan i nationella nätverk, dels genom att kontakter knyts och fördjupas med enheter som har liknande uppdrag vid andra lärosäten. PIL ger information och stöd till fakultetsområdena avseende pedagogisk meritportfölj och handläggningsordningen om prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter..

För att *kvalitetssäkra* det kommunikativa arbetet ska kommunikationsplanen tillämpas. PIL-enheten tillsätter under år 2010 fokusgrupper för dialog om webbplatsen. Såväl lärare som studenter ska ingå i fokusgrupperna. Samarbetet med informationsavdelningen vid gemensamma förvaltningen och med informatörerna vid de olika fakultetsområdena ska fördjupas. Omvärldsbevakningen avseende högskolepedagogiska satsningar vid andra lärosäten i Sverige och internationellt ska stärkas.

2.3.1 PIL:s webb – en fortsatt satsning

▷ PIL-enhetens webbplats ska fortsätta att förbättras såväl strukturellt som innehållsmässigt.

Webbplatsen syftar till att vara en gemensam arena för dialog om pedagogisk utveckling och interaktivt lärande. Under 2009 har ett förbättringsarbete gjorts, bl.a. avseende webbdesign och innehållslig struktur. Webben ska kunna bidra med olika resurser för lärares kompetensutveckling, bl.a. information om gällande regler i undervisningen, vägledning om hur verktyg för kontroll av plagiering kan användas som pedagogiskt verktyg, mallar för hantering av kursvärderingar mm. PIL-enheten ägnar sig åt omvärldsbevakning och sprider informationen vidare inom universitetet så att lärare kan fördjupa sin omvärldsmedvetenhet om förhållanden som påverkar högre utbildning. Via webbplatsen

annonseras kurserna inom det högskolepedagogiska området. Lärare uppmanas att dokumentera de egna pedagogiska meriterna och anvisningar finns hur man lämpligen kan göra detta. Flera av PIL:s verksamhetsspår leder till behov av publicering av olika typer av dokument och digitala resurser, t.ex. kursrapporter, rapporter från utvecklingsprojekt och utvärderingar. Fortsatta insatser för att bygga en mer dynamisk webbplats är nödvändig under det kommande verksamhetsåret.

Frågor kring det pedagogiska ledarskapet ska ges särskilt utrymme och till studierektorerna ska särskild information riktas. Det handlar om att uppmärksamma funktionen vid institutionerna och stödja studierektorerna i deras roll som intraprenörer i det lokala pedagogiska utvecklingsarbetet där tillämpning av IT i högre utbildning ställer krav på alternativa sätt att undervisa. En utmaning för studierektorsfunktionen kan vara att synliggöra nya pedagogiska möjligheter och digitala resurser för lärare och inte låta det administrativa arbetet ta överhanden.

Under år 2010 ska tekniska lösningar tas fram så att PIL-enheten kan publicera rörlig bild på webben. PIL önskar stärka samarbetet med fakultetsnämndsområdena så att nämndernas webbsidor med högskolepedagogiskt material "hänger ihop" med PIL-enhetens webbinformation. Webbplatsen har nu funnits en tid och det är tid att granska den med hjälp av fokusgrupper, så att webben kan svara upp mot målgruppernas behov om möjligt ännu bättre. Nyhetsbrevet från PIL-enheten planeras utkomma två gånger under året, dels i april, dels i oktober. Dessutom "marknadsför" PIL-enheten kurser och seminarier genom annonsering i GU Journalen. PIL-enhetens information ska ges både på svenska och på engelska språket. Under 2010 görs därför en särskild satsning på att översätta kursplaner, innehåll på vissa webbsidor samt andra dokument till engelska språket.

2.3.2 PIL:s "omvärld" och samarbetspartners

▷ PIL-enheten fördjupar samarbetet med organisationer som arbetar med högskolepedagogiska frågor regional, nationellt och internationellt.

Ledamöter i PIL:s styrgrupp har uttryckt ambitioner att knyta internationellt ledande företrädare inom det högskolepedagogiska området till sig i syfte att skapa strategiska allianser för verksamhetsutveckling inom högskolepedagogik, IT och lärande. Ansträngningarna att nå resultat kommer att förstärkas under det kommande verksamhetsåret. Syftet är att nå fram till en referensgrupp, eller "advisory board" för enheten, som dels kan bli en resurs vid kommande granskningar av PIL-enhetens verksamhet, dels ge möjligheter till ett fördjupat samarbete med några framgångsrika lärosäten i världen. Kontakten med PIL-enhetens systerorganisationer vid lärosätena i Sverige och utomlands kommer att fördjupas, genom att lärare bereds möjlighet att delta i gemensamma konferenser och workshopar där de högskolepedagogiska frågorna behandlas. Exempel på nationellt nätverksarbete mellan högskolepedagogiska enheter är det s.k. U6 samarbetet. Föreståndarna från de sex stora universitetens högskolepedagogiska enheter möts för erfarenhetsutbyte.²⁰ Ett annat nationellt omspännande nätverk är IT i högre utbildning (ITHU). Där finns representanter från flertalet högskolor i Sverige. Frågor om "Open Educational Resources" (OER) och upphovsrättsliga frågor i anslutning till digitala resurser kommer att vara aktuella för det nätverket under 2010. Andra nätverksaktiviteter kopplade till omvärlden är bl.a. SwedNet och det Västsvenska Kontaktnätet för Flexibelt lärande (VKF).^{21, 22} I det senare nätverket ingår flertalet högskolor i Västsverige, bl.a. Karlstad universitet, Högskolan i Skövde, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Borås, Högskolan i Halmstad samt Högskolan Väst, som även

²⁰ I U6-nätverket ingår förutom Göteborgs universitet fem universitet: Umeå universitet, Uppsala universitet, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Lunds universitet.

²¹ <http://www.swednetwork.se/>

²² <http://www.vkf-samverkan.se/>

innehar ordförandeskapet i nätverket under år 2010. Under våren kommer PIL-enheten att agera värd för en konferens inom ramen för VKF.

Inom Göteborgs universitet har PIL medverkat till att skapa arenor för dialog om pedagogisk utveckling och interaktivt lärande. Ett sådant informellt nätverk med personal från olika verksamhetsgrenar, bl.a. IT-ledning, IT-service, IT-beställarrådet, Universitetsbiblioteket, Digitala medier, Serviceavdelningen, Studentavdelningen, Informationsavdelningen och Fastighetsavdelningen ger de medverkande överblick över pågående utvecklingsarbeten avseende infrastrukturella tjänster inom medieområdet. I nätverket uppmärksammas bl.a. frågor om IT-resurser i lärosalar och hur undervisningslokaler bör utformas med avseende på AV/IT-resurser. Andra frågor som tagits upp är behovet av interaktiva skrivtavlor, videoprojektorer med projicering som undviker skuggbildning på ”whiteboard”, serverresurser för undervisning av laborativ karaktär, serverresurser för strömmande media samt serverstöd för effektiv administration av utvecklings- och forskningsprojekt. PIL-enheten har tagit initiativ till och agerat värd för nätverkets träffar (PIL NIT) under 2009. Erfarenhetsmässigt verkar nätverkets medlemmar önska träffas fyra gånger per år. PIL-enheten avser att fortsätta stödja dessa nätverksträffar. Under våren blir det aktuellt för nätverket att diskutera stöd för lärares användning av digitala resurser med avseende på nyttjanderätt och andra juridiska frågor i anslutning till undervisning med stöd av IT. PIL avser att stimulera lärare att skriva artiklar utifrån vetenskapliga studier och undervisningserfarenheter inom det högskolepedagogiska området, bl.a. inför konferensen NU2010 som genomförs hösten 2010.²³

2.3.3 Högskolepedagogiska meriter

▷ PIL-enheten gör en särskild satsning att informera om hur lärare kan dokumentera pedagogiska meriter, t.ex. via prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter samt upprättande av pedagogisk meritportfölj.

Vid PIL:s styrgruppsmöte i april 2008 antogs ett dokument som innehåller rekommendationer för utformning av pedagogiska meritportföljer. Information lades ut på PIL-enhetens webbsida.²⁴ Ett universitetsgemensamt arbetssätt för prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter infördes av rektor vid Göteborgs universitet fr.o.m den 1 juli 2009.²⁵ Underlaget för detta arbetssätt hade utarbetats vid PIL inom ramen för styrgruppens diskussioner om nödvändigheten av att kunna validera högskolepedagogiska meriter i förhållande till den nya behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen.²⁶ En handläggningsordning utarbetades under hösten 2009 på rektors uppdrag av PIL och personalavdelning i syfte att stödja fakulteternas, institutionernas och gemensamma förvaltningens arbete med dokumentation av högskolepedagogiska meriter. Under senhösten har PIL-enheten kontaktats av handläggare på fakultetskanslierna där man önskar en fördjupad dialog om prövning av pedagogisk skicklighet och hantering av pedagogisk meritportfölj, bl.a. som en konsekvens av de beslut som fattats av rektor enligt ovan.

Under våren 2010 planerar därför PIL-enheten att anordna workshopar med chefer och handläggare i syfte att utveckla rutiner och samsyn vid handläggning av högskolepedagogiska meriter. Ett samverkansarbete med CKK vid Chalmers Tekniska Högskola diskuteras för gemensam framtagning av arbetssätt med pedagogiska meritportföljer. I detta sammanhang behöver personalfunktionen vid de båda lärosätena involveras. I det skisserade utvecklingsarbete kommer även erfarenheter som vunnits i

²³ <http://www.nu2010.se/>

²⁴ Rekommendationer för en pedagogisk meritportfölj finns PIL:s webbsida

²⁵ RS11, §22

²⁶ Styrgruppsprotokoll, 2009-10-13, §6

NSHU-projektet Strategisk utveckling av ”pedagogisk skicklighet” att kunna omsättas.²⁷ PIL-enheten avser att samordna detta utvecklingsarbete.

2.4 Styrning, ledning mm

Styrgruppen vid PIL, som är sammansatt av ledamöter från fakulteterna, universitetsbiblioteket, studenterna och personalavdelningen, har planerat in möten med mellanliggande beredningsmöten. PIL-enheten bemannas för operativ ledning, samordning och beställning av tjänster samt uppföljning av aktiviteter för vilka PIL ansvarar.

2.4.1 Styrgruppen

Riktlinjer för styrgruppens arbete finns beskrivet i en arbetsordning (inklusive beslutsordning) och sammanträdesordning.²⁸ Styrgruppen vid PIL planerar att under året 2010 genomföra åtta styrgruppsmöten. Styrgruppens möten leds av en ordförande, som valts av styrgruppens ledamöter. För uppdraget som ordförande finns en särskild uppdragsbeskrivning. Styrgruppens ansvar och ledamöternas mandat från respektive fakultet har varit uppe till diskussion under år 2009. Behovet av att synliggöra styrkor och svagheter med den nuvarande organisationen är fortsatt aktuellt. Frågor om styrgruppens ansvar och befogenheter bör förtydligas under 2010.

2.4.2 PIL-enheten

PIL-enheten, som utgör stödfunktion, är bemannad med en chef, samordnare för utbildning respektive utveckling, en webbredaktör samt en administratör. Uppdragen finns beskrivna i bilagor till PIL:s arbetsordning. PIL-enhetens administratör nätverkar med administratörer vid andra högskolor i Sverige. Under år 2009 har PIL-enheten disponerat en kontorsyta med tillgång till sex arbetsplatser i ett kontorslandskap samt ett grupprum med tillhörande digitala resurser. Ett konferensrum finns tillgängligt i anslutning till enheten. Under 2010, och i anslutning till den förestående omorganisation vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten, kan det bli aktuellt med fysisk omflyttning av PIL-enhetens arbetsplatser, vilket i så fall kan påverka såväl verksamhet som ekonomi.

3 Ekonomi

Göteborgs universitets styrelse fastställde 2009-10-15 anslagsfördelning och kostnadsdebitering. De ekonomiska förutsättningarna för PIL:s verksamhet är anslag till kärn- och stödverksamhet. PIL har således inte något uppdrag från styrelsen eller fakulteterna i termer av helårsplatser och prestationer. Anslaget är den ekonomiska grund som PIL-enhetens hela verksamhet vilar på. PIL:s tjänster erbjuds lärare vid Göteborgs universitet utan kostnader för fakulteter och institutioner.

Verksamheten består av kärn- respektive stödverksamhet. Kärnverksamheten är de aktiviteter som rör planering, genomförande och uppföljning av *utbildning* (kurser, seminarier, högskolepedagogiskt kollegium mm), *utveckling* (utvecklingsprojekt, workshoppar, handledning mm), *kommunikation* (konferenser, nätverk, webb). Stödverksamheten består av det operativa lednings- och samordningsarbetet, webbredaktörens arbete samt administration av kurser, ekonomi mm.

3.1 Kärnverksamhet

PIL:s intäkt för kärnverksamheten omfattar 12 miljoner i årligt anslag (inkl. OH) samt ingående balans från budgetåret 2009. Fördelningen av de budgeterade kostnaderna är preliminär.

²⁷ Strategisk utveckling av ”pedagogisk skicklighet” – projektsammanfattning, NSHU

²⁸ Interna riktlinjer och dokument för PIL

Tabell 4. Fördelning av kostnader för kärnverksamhet, budget år 2010

Aktiviteter	Kostnad tkr
Utbildning	6 300
Utveckling	4 200
Kommunikation	800
Driftkostnader	700
Totalt	12 000

Kostnadsutveckling är bl.a. beroende av i vilken mån planerade projekt startar, genomförs och faktureras. Återkommande budgetuppföljning ska därför inplaneras kvartalsvis.

Inom rubriken *utbildning* ryms kostnader för de högskolepedagogiska kurserna, seminarieverksamheten och det pedagogiska programmet. *Utveckling* avser kostnader för utvecklingsarbete initierat av universitetsledningen, studier och utvecklingsprojekt initierade av PIL, medverkan vid implementering av lärplattformen GUL, workshopar, konferenser samt rådgivning och konsultation. Kostnader inom *kommunikation* avser utvecklingsarbetet med PIL-webben, informationsarbetet om hantering av högskolepedagogiska meriter samt nätverksarbetet såväl inom Göteborgs universitet som med lärosäten i omvärlden.

Merparten av kostnaderna för *utbildning* avser personalkostnader och motsvarar ca nio heltidsekvivalenter. En relativt stor andel av denna kostnad härrör från lärare som direktkonteras och där överenskommelser om uppdragets art (stöd, kärn) och omfattning har tecknats med prefekt eller motsvarande. Utvecklingsprojekt mm är i flertalet fall uppdrag som läggs ut på institutioner vid Göteborgs universitet eller till andra lärosäten med särskild kompetens för uppdragets genomförande. I dessa fall inkluderas kostnader för utrustning, material och "overhead"-kostnader vid upprättande av avtal med utföraren. PIL-enheten önskar med detta vara tydlig vid information om gällande ekonomiska ramar.

3.2 Stödverksamhet

Stödverksamheten består av PIL-enhetens verksamhet med operativ ledning, samordning och administration. PIL:s intäkt för stödverksamheten är ca 3 miljoner. PIL-enhetens ledningsgrupp träffas regelbundet för att planera, administrera och följa verksamhetens olika delar.